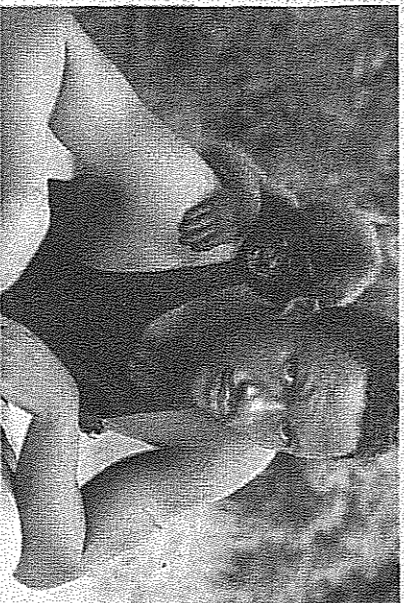

Een stukje Hof van Eden

Gabon in Centraal-Afrika heeft een schitterende natuur, waarin gorilla's en chimpansees gebroederlijk naast elkaar wonen. Sinds een paar jaar kun je er een voettocht maken door een van de minst ontdekte oerwouden ter wereld.

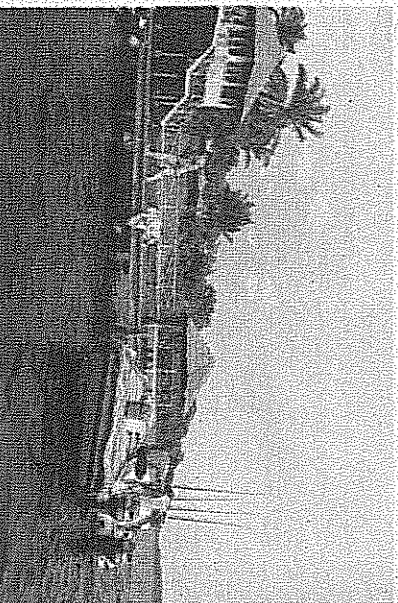
tekst en foto's TOM VAN DER LEIJ

Laundry met babygorilla op het eiland Evengué.

Met Dean op het olifantepad.

Loango Lodge.

Eerlijk gezegd was het land me nooit zo opgevallen. Het ligt verscholen in 'de olkse!' van Afrika, ingeklemd tussen Equatoriaal-Guinea, Kameroen en Congo-Brazzaville. Eigenlijk hoor of lees je er nooit wat over. Totdat dat ik er een keer in de *National Geographic* over las. Het artikel ging over de Amerikaanse bioloog en ontdekkingsreiziger Michael Fay. Hij doorkruiste in anderhalf jaar het Centraal-Afrikaanse oerwoud, van Noordoost-Congo tot de kust van Gabon. Dat verhaal intrigeerde mij. Fay noemde Gabon een van de laatste stukjes Hof van Eden op aarde.

Na wat speurwerk kwam ik in aanraking met Africa's Eden (voormalig Operation Loango). Deze organisatie, opgezet door de Nederlander Romhout Swanborn, werkt nauw samen met de WCS (Wildlife Conservation Society) en het Wereld Natuurfonds. Hun exclusieve Loango Lodge, aan de rand van Loango National Park in het westen van Gabon, bleek de uitgelezen plek te zijn om de bijzondere natuur te ontdekken.

In negen uur zit ik van centrum Amsterdam in hartje Libreville. In de Frans-koloniale *salon du thé* drink ik een goede espresso en probeer ik mijn lichaam te laten wennen aan de drukkende hitte. De hoofdstad is een van de duurste steden ter wereld, is mij verteld. Bijna alle goederen moeten namelijk worden geïmporteerd. Van toerisme is amper sprake. De vluchten naar Gabon zijn niet goedkoop, en bovendien kent het land vrijwel geen toeristische infrastructuur. Daardoor komen hier alleen welgestelde toeristen. Tot zo ver de minder leuke kanten van dit land.

Het echte avontuur begint de volgende dag. Via de tweede stad van het land, Port Gentil, vlieg ik naar het stadje Omboué. Even buiten Libreville doemt meteen het groen op. Een brij van steeds hechter wordende begroeiing, die alleen zo nu en dan wordt onderbroken door donkere rivieren. "Het land bestaat voortdurend uit oerwoud," weet Henri, een medepassagier, mij te vertellen. "Er liggen nagenoeg geen harde wegen. Er is wel een spoorlijn dwars door de jungle, maar het kosteert, maar die verbinding heeft het land bijna failliet gemaakt."

In Omboué haalt Dean, een blanke Zimbabwaan, mij op. Hij is de komende dagen mijn gids. Met de twee dragers Nteie en Pierre stappen wij in een motorboot en varen wij naar Evengué. Op dit eiland, aan de rand van de jungle, heeft Africa's Eden een gorillaproject opgezet. Behalve een aantal volwassen gorilla's, die blijven in een omheind gebied zitten, worden er in beslag genomen babygorilla's ondergebracht. "Hun

moeders zijn door stroppers afgeschoten en de baby's worden als huisdier aangeboden op markten. De bedoeling is dat deze dieren worden uitgezet in de vrije natuur als ze volwassen zijn," vertelt verzorger Laundry.

In de middag neem ik mijn intrek in een luxeuze Afrikaanse hut van de Loango Lodge en plof ik neer op het zachte matras. Maar erg lang kan ik niet van de rust genieten, want Dean klopt op mijn deur. "Tijd voor safari," zegt hij kort. We varen naar de overkant van het water, waar een groep bossolifanten de savanne heeft opgezocht. "Zie je het verschil met de olifanten die in Zuid-Afrika voorkomen?" vraagt Dean mij. "Deze dieren zijn kleiner, ze hebben een andere stand van hun slagbenen, meer naar beneden, en ze hebben bovendien aan elke voet één teen meer dan de savanneolifant. Tot enkele jaren geleden werden ze nog tot de savanneolifant gerekend," vertelt hij. "Maar ze bleken zo veel te verschillen dat er nu drie soorten bestaan, behalve de Aziatische en savanneolifant ook de bossolifant."

Als wij de volgende ochtend in klein bootje naar Ataka Bush Camp varen, probeer ik de natuur in mij op te nemen. De tocht gaat over brede, pikdonkere wateren, met her en der dichtbegroeide eilanden. Voor ons vliegen witte reigers en jsgels op als we ze naderen. "Dit is het leetgebied van de zeehoek," vertelt Dean. Helemaal zien wij er geen. "Het stikt hier van de dieren," vervolgt hij. "Gorilla's, chimpansees, bossbuffels, nijlpaarden, luipaarden, slangen, noem maar op, maar ze werkelijk zien is een tweede. Het bos is dichtbegroeid en bovendien hebben zij ons eender in de gaten dan andersom. Maar als je een beetje geduld toont, je ogen en oren goed openhoudt en ook details weet te waarderen, zul je ervan opkijken wat je hier allemaal tegenkomt."

Gabon in het kort

Gabon ligt aan de westzijde van Centraal-Afrika en werd in 1960 onafhankelijk van de Fransen. De 1,3 miljoen inwoners wonen in meerderheid in de steden Libreville, Port Gentil en Franceville. De rest van het land – dat 65 keer zo groot is als Nederland – is heel dunbevolkt. Je reist naar Gabon vanwege de schitterende, ongeperpte natuur. Een paar jaar geleden heeft het langzittende staats-hoofd van Afrika, de democratisch gekozen president Omar Bongo, een netwerk van dertien nationale parken aangewezen, op voorstel van de ecologen Michaël Fay en Lee White.

'Bij elke stap zak ik tot mijn enkels weg in het drass

Dean heeft gelijk. Talloze vogels fluiten mij vroeg wakker. Het is opvallend wat een oorverdovend geluid het oerwoud eigenlijk voortbrengt. Van snepende kretekels en krijssende papagaien tot vallende takken en krakende bomen.

Na een blijfe bonen als ontbijt waden wij een stuk door een moerassig gebied naar een plek waar het echte bos begint. Hoge tropische bomen torenen boven ons uit. Een paar meter voor mij lopen Dean en Pierre. Achter mij loopt Nteie. Ik let op waar Dean zijn voeten plaatst en probeer die van mij op precies dezelfde plek te planten. Bij elke stap zak ik tot mijn enkels weg in het drassige bladerdek en realiseer ik me dat dit het echte junglewerk is. Pierre hakt intussen takken weg en markeert de route door om de paar meter een inkeving in een boom achter te laten. "We lopen op een olifantepad," antwoordt Dean op mijn vraag hoe het komt dat midden in de jungle een paadje ligt.

Kort na de gelimproviseerde lunch houdt Pierre plotseling halt. Hij draait zich om en zijn vergrote ogen verraden gevaar. Dan zie ik wat er aan de hand is. Op nog geen tien meter van ons staat een bossolifant. Het dier heeft ons niet gezien. "Michaël Fay is een keer door een olifant aangevallen en doorboord met